

עת לטעת

A Time to Plant
A Tu Bi Shvat Seder for Today

Shevat 5784, January 2024, Masorti Israel & Exploring Judaism

About this Document

- A signifies that a song is available online by clicking on the hyperlink
- Translations were completed by Rabbi Mordechai Rackover unless otherwise noted.
- This document was prepared for English speakers/readers the original Hebrew Seder can be found [here](#) and may be of use in places where the Hebrew text is too small.

חודש שבט מתאים ביותר לקבוע בו את ראש השנה לאילן משום שבעונה זו חלה התעוררות החי והצומח הבאה לידי ביטוי בתחילת הלבולב והפריחה של העצים. יש לשער כי בהיות ט"ו בשבט ראש השנה לאילן חרדו האיכרים לשלום האילנות ולפריונם ובלבם הגו תפילה חרישית להתפחותם ולשגשוגם.
(א.י. השל)

The month of Shevat is when the New Year of Trees was established because it is in this season that the awakening of life and growth begins to materialize in the form of blossoming and flowering of trees. It must be assumed that Tu Bishvat was established as the New Year because farmers were concerned about the condition and fecundity of their trees, and in their hearts, they whispered silent prayers for their development and success.

Abraham Joshua Heschel

הקדמה לסדר – Introduction to the Seder

“See the work of God, for who can mend what [God] has warped?”
(Ecclesiastes 7:13)

When the Holy Blessed One created Adam, the first human being, God took him and showed him all the trees in the Garden of Eden, and said to him: ‘See My creations, how beautiful and exemplary they are. Everything I created, I created for you. Make certain that you do not ruin and destroy My world, as if you destroy it, there will be no one to mend it after you.
Kohelet Rabbah 7:19 Sefaria Translation (adapted)

This Tu Bishvat Seder is designed for our community during Operation Iron Swords, the ongoing conflict in Gaza, a time of great destruction and devastation in the world.
On this Tu Bishvat, we aspire and hope to actualize repair in this world.
We will pray for blossoming, growth, and prosperity to come out of this great brokenness.

בשעה שברא הקב"ה את האדם הראשון
נטלו והחזירו על כל אילני גן עדן, ואמר לו:
“ראה מעשי כמה נאים ומשובחים הם! וכל
מה שבראתי - בשבילך בראתי! תן דעתך
שלא תקלקל ותחריב את עולמי, שאם
קלקלת אין מי שיתקן אחריך” (קהלת
רבה, ז' י"ט).

סדר ט"ו בשבט זה מצוין בעת מלחמת
חרבות ברזל, שעה שיש בעולם חורבן
וקלקול גדול.
בט"ו בשבט זה נשאף, נייחל ונשתדל לפעול
לתיקון עולם.
נתפלל לצמיחה, לבלוב ושגשוג מתוך השבר
הגדול.

Zerayim Shel Shalom – Seeds of Peace by Zohar Malki, aged 9 of Nahal Oz

---

יום אחד חלמתי חלום
ובו אני זורעת
זרעים של שלום,
זרעים שיובילו להפסקת המלחמות,
זרעים שיעזרו להפסקת המריבות.
יצאתי לגנה והתחלתי לחשוב,

איך אשתל עץ שיגרום לנו לאהב
ולהיות יותר מאחדים
ללא מריבות וללא סכסוכים.
את העץ אבחר לנטע בלב של כל אחד,
כך הוא יהפך להיות העץ הכי מיוחד,
הוא יאפשר לכלים להיות חברים טובים
שזה לזה תמיד עוזרים,
עץ של שלום, אהבה ואחדות
שימנע מכל אחד הרגשה
של בדידות.

One day I dreamt a dream
and in it I am sowing
seeds of peace,
seeds that will bring an end to wars,
seeds that will help end conflict.
I went out to the garden and began to think,

How can I plant a tree that will cause us to love
and to be more unified
without conflicts and arguments?
I will choose to plant this tree in each person's heart,
thus it will become the most precious tree,
it will enable all of us to be great friends,
each of us will always helping others,
a tree of peace, love, and unity
that will stop anyone from feeling
alone.

Preparing for the Seder

We set a table with red wine, white wine, and grape juice. There should be enough for four cups for each person: one of white, one of red, one that is half white and half red, and a cup of grape juice.

We also prepare small amounts of foods from each of the remaining seven species: crackers, pretzels, cake and cookies, raisins, dried figs, pomegranate arils or pomegranate juice, olives, and dates. One may add hazelnuts and almonds.

נערוך שולחן ובו יין אדום, יין לבן ומיץ ענבים תירוש (בכמות שתספיק לארבע כוסיות לאדם – כוס יין לבן, כוס יין אדום, כוס שחציה יין לבן וחציה יין אדום וכוס מיץ ענבים, תירוש).

וכן טעימות משבעת המינים לכלל המשתתפים – קרקרים, בייגלה, עוגות ועוגיות, צימוקים, דבלים (תאנים מיובשות), גרעיני רימון או מיץ רימונים, זיתים ותמרים. (אפשר להוסיף אגוזים ושקדים)

A land of wheat and barley, of vines, figs, and pomegranates, a land of olive trees and honey.

Devarim 8:8

The Tu Bishvat Seder is arranged according to the biblical verse, Devarim 8:8, which identifies the special produce of the Land of Israel. The Seder has four cups of wine, each with a different symbolism:

The first cup—white wine—dedicated to the safety of those kidnapped, in prayerful hope for their return home.

The second cup—grape juice—dedicated to those who have been displaced from their homes and yearn to return.

The third cup—half white and half red—dedicated to the unity of the people of Israel and the many ways that they collaborate to repair the world.

The fourth cup—red wine—dedicated to the success of our soldiers and security forces, in prayerful hope for their return in peace.

סדר ט"ו בשבט יערך לפי סדר שבעת המינים וישלב ארבע כוסות יין:

כוס ראשונה יין לבן – לשלומם של החטופות והחטופים והשבתם בשלום.

כוס שנייה תירוש מיץ ענבים – למפונים הרבים מביתם שמתגעגעות ומתגעגעים הביתה.

כוס שלישית חציה לבן וחציה אדום – למען אחדות ישראל ושילוב הכוחות והגוונים השונים לעבודה משותפת לתיקון עולם.

כוס רביעית כולה יין אדום – להצלחת החיילות והחיילים וכוחות הביטחון וחזרתם בשלום.

Let's All Sing Together:

*Eretz hitah u-se'orah v'gefen u-te'einah
v'rimon, eretz zeit shemen u-devash.*

Wheat and Barley

We pour the first cup of white wine (but we do not yet drink it!).

**White wine echoes the color of wheat and barley.
The first cup is dedicated to a prayer for the return of
the kidnapped in peace, from darkness to light, from
hunger to fulfillment, to clarity and health.**

חיטה ושעורה

**נמזוג כוס ראשונה של יין לבן (אך
עדיין לא נשתה!)**

**יין לבן כצבע החיטה והשעורה. הכוס
הראשונה מוקדשת לתפילה להשבת
החטופות והחטופים בשלום מחושך
לאור, מרעב לשובע, לבהירות
ובריאות.**

Eating Wheat and Barley

We recite the blessing *borei minei m'zonot*.

Barukh atah Adonai, our God, sovereign of time and space, who creates various kinds of nourishment.

Barukh atah Adonai eloheinu melekh ha-olam, borei minei m'zonot.

נברך –

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם
בורא מיני מזונות.

ונטעם קרקר / עוגייה / בייגלה

The Wheat Still Grows

קטע קריאה:

Someone is chosen to read aloud:

The song “The Wheat Still Grows” was written in 1974 by Dorit Tzameret, a member of Kibbutz Beit HaShittah, in response to the chaos and deep mourning at the kibbutz after the death of 11 young men during the Yom Kippur war.

The song was sent to Naomi Shemer for the addition of music, and she in turn sent it along to Hayim Barkani with the following note: “The song is beautiful but very hard. It is about sons who have not returned. I am not personally able to take it on (i.e., to cope with it), so I am sending it along to you. The song is filled with explosively emotional content. But I hope that you, with your strong feelings on this issue, can attempt it and be successful.”

Following the surprise attack on Israel by Hamas in October of 2023, the members of Gevatron recorded a new version of the song in honor of the members of the kibbutzim whose houses were destroyed in the attack and were forced to move to temporary dwellings until the end of the war and renovation of the kibbutzim. The song also serves as a plea for the return of the kidnapped from Gaza. In the new version, written by Uri Ravitz, the son of Alma Avraham, who was kidnapped from Kibbutz Nahal Oz, a number of lyrics were changed: in place of ha-emek (“the valley”), we have ha-negev (“the desert”), and in place of “you will not be able to return,” we have “you must return”—a call of hope for the return of the kidnapped from Gaza. “This is not the same Negev, this is not the same home, you are not here and you must return.”

השיר הנחטח צומחת שוב נכתב בשנת 1974 על ידי דורית צמרת, חברת קיבוץ בית השיטה, בעקבות ההלם והאבל הכבד שאחזו בקיבוץ בית השיטה עם נפילתם של 11 מבניו במלחמת יום כיפור.

השיר נשלח להלחנה לנעמי שמר, אשר העבירה אותו לחיים ברקני וכתבה לו “השיר יפיפה, אבל קשה. מדובר בבנים שלא חזרו. אינני מסוגלת נפשית להתמודד עם השיר ואני מעבירה אותו אליך. יש בו חומר נפצי רגשי רב, אבל אני תקווה שאתה עם רגישותך לנושא תוכל לנסות וגם להצליח.”

בעקבות מתקפת הפתע של חמאס על ישראל באוקטובר 2023, הקליטו חברי הגבעטרון גרסה חדשה לשיר לכבוד חברי הקיבוצים שבתיהם נחרבו במתקפה ונאלצו לעזוב את קיבוצם ולעבור למגורים זמניים עד לסיום המלחמה ושיקום הקיבוצים, ובקריאה להשבת החטופים בעזה. בגרסה החדשה, שהגה אורי רביץ, בנה של אלמה אברהם שנחטפה מקיבוץ נחל עוז, הוחלפו מספר מילים מהמקור – במקום העמק נכתב – הנגב, ובמקום לא תוכלו לשוב נכתב – מוכרחים לשוב בקריאה ותקווה לחזרתם של החטופים מעזה. הנוסח “זה לא אותו הנגב, זה לא אותו הבית, אתם אינכם ומוכרחים לשוב.”

(ערוך מתוך ערך בויקיפדיה)

The Wheat Still Grows Again Lyrics: Dorit Tzameret Music: Haim Barkani

The fields spill out below, as far as earth meets sky,
beneath the olive trees and Mount Gilboa.

At eve, the Negev's splendor hits your eye,
the likes of which you've never seen before.

It's not the same old house now, it's not the same old Negev;
you're gone and you must return.

The path, the boulevard, a skyward eagle tarries...
and yet the wheat still grows again.

And from the bitter earth, the asphodels still bloom,
a boy upon the grass, next to his puppy lies.

The nights descend upon a well-lit room,
on those within, and thoughts locked up inside.

It's not the same old house now, it's not the same old Negev;
you're gone and you must return.

The path, the boulevard, a skyward eagle tarries...
and yet the wheat still grows again.

And everything that was, perhaps will ever be,
the rising and the setting of the sun...
and songs are always sung, but can they speak?
The vastness of the loss and all the love.

It's not the same old house now, it's not the same old Negev;
you're gone and you must return.

The path, the boulevard, a skyward eagle tarries...
and yet the wheat still grows again. Adapted from Elli Sacks Trans.

שָׂדוֹת שְׂפּוּכִים הָרַחַק מֵאֶפֶק וְעַד סוֹף וְחֲרוּבִים וְזִית וְגִלְבֹּעַ -

וְאֵל עֶרְבוֹ הַנֶּגֶב נֶאֱסַף בְּיוֹפִי שְׁעוֹד לֹא הָיָה כְּמוֹהוּ.

זֶה לֹא אוֹתוֹ הַנֶּגֶב, זֶה לֹא אוֹתוֹ הַבַּיִת אַתֶּם אֵינֶכֶם וּמִכְרָחִים לְשׁוּב!

הַשְּׂבִיל עִם הַשְּׂדֵדָה, וּבְשָׂמִים עֵיט אֶף הַחֲטָה צוֹמַחַת שׁוֹב

מִן הָעֶפֶר הַמֵּר הָעִירִיּוֹת עוֹלוֹת וְעַל הַדָּשָׂא יֵלֵד וּכְלָבוֹ

מוֹאֵר הַחֹדֶר וְיִוְרָדִים לֵילוֹת עַל מָה שָׁבוּ וּמָה שֶׁבָּלְבוּ

זֶה לֹא אוֹתוֹ הַנֶּגֶב, זֶה לֹא אוֹתוֹ הַבַּיִת אַתֶּם אֵינֶכֶם וּמִכְרָחִים לְשׁוּב!

הַשְּׂבִיל עִם הַשְּׂדֵדָה, וּבְשָׂמִים עֵיט אֶף הַחֲטָה צוֹמַחַת שׁוֹב

וְכָל מָה שֶׁהָיָה אוֹלִי יִהְיֶה לְעַד זָרַח הַשָּׁמֶשׁ שׁוֹב הַשָּׁמֶשׁ בָּא

עוֹד הַשִּׁירִים שָׂרִים, אֶף אִידָּהּ יֵגֵד כָּל הַמִּכְאוֹב וְכָל הָאֲהָבָה.

הֵן זֶה אוֹתוֹ הַנֶּגֶב, הֵן זֶה אוֹתוֹ הַבַּיִת אַבֵּל אַתֶּם הֵן מִכְרָחִים לְשׁוּב!

וְאִידָּהּ קָרָה, וְאִידָּהּ קָרָה וְאִידָּהּ קוֹרָה עֲדִין שֶׁהַחֲטָה, כֵּן, הַחֲטָה צוֹמַחַת שׁוֹב.

The First Cup of Wine

White Wine

We lift the first cup in prayer for the welfare and safe return of our kidnapped sisters and brothers who are captive in Gaza, that they may speedily leave the darkness for light, going from captivity to redemption and from hunger to fulfillment, and that they return to us whole in body and soul.

We recite the blessing *borei peri hagafen*.

Barukh atah Adonai, our God, sovereign of time and space, who creates the fruit of the vine.

Barukh atah Adonai eloheinu melek ha-olam, *borei peri hagafen*.

We drink.

כוס ראשונה של יין לבן
נישא כוס ראשונה בתפילה לשלומם של אחיותנו ואחינו החטופות
והשבויים בעזה וחזרתם בשלום הביתה.
שיצאו במהרה מאפלה לאורה, משעבוד לגאולה, מרעב לשובע ויחזרו
אלינו בריאים בגוף ובנפש.

נשתה כוס ראשונה – כולה לבן

Have mercy on our fellow Jews who are in difficulty or are oppressed, whether they are at sea or on land. May the Omnipresent take them from difficult circumstance to freedom, from darkness to light, from subjugation to redemption, now, speedily, soon, and let us say: Amen.

*Aḥeinu kol beit yisrael, ha-n'tunim b'tzarah u-vashivyah,
ha-omdim bein ba-yam u-vein ba-yabashah,
ha-makom y'raheim aleihem, v'yotzi'eim mi-tzarah lirvayah, u-mei'afeilah
l'orah, u-mi-shibud lig'ullah, hashta ba-agala u-vizman kariv, v'nomar amen.*

A Prayer for the Kidnapped and Captive:

May the One who blessed our patriarchs, Abraham, Isaac, and Jacob, and matriarchs, Sarah, Rebecca, Rachel, and Leah, bless and protect and guard those missing in action of the Israel Defense Forces and those kidnapped among all our brothers and sisters in the House of Israel who are in distress or imprisoned.

May the Blessed Holy One have mercy on them and bring from darkness and distress, break their bindings and redeem them; bring them speedily to the embrace of their families. "Let them praise Adonai for God's steadfast love and wondrous deeds for humanity" (Psalm 107:8). May the verse be fulfilled through them: "And Adonai's redeemed shall return, and come with shouting to Zion, crowned with joy everlasting. They shall attain joy and gladness, while sorrow and sighing flee." And let us say: Amen.

נשיר יחד:

אחינו כל בית ישראל
הנתונים בצרה ובשביה
העומדים בין בים ובין ביבשה
המקום ירחם עליהם
ויוציאם מצרה לרוחה
ומאפלה לאורה ומשעבוד לגאולה
השתא בעגלא ובזמן קריב

מי שברך לחטופים ולשבויים:

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב ואמותינו שרה רבקה רחל ולאה, הוא יברך וישמור וינצור את נעדרי צבא ההגנה לישראל ואת החטופים והחטופות בתוך שאר אחינו בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה.

הקדוש ברוך הוא ימלא רחמים עליהם, ויוציאם מחשך וצלמות, ומוסרותיהם ינתק, וממצוקותיהם יושיעם, וישיבם מהרה לחיק משפחותיהם. "יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם". ויקים בהם מקרא שפתוב: "ופדויה ה' ישוּבון ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על ראשם. ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה" ונאמר אמן.

Dr. Shoshan Haran – Dedicated her life to helping African Farmers

The story of Dr. Shoshan Haran of Kibbutz Be'eri who, along with her family, was kidnapped during Operation Swords of Iron and was returned to us in a prisoner exchange.

Dr. Shoshan Haran is an agronomist who created an Israeli project in the western Negev of a improved genus of seeds that are attuned to the soil of Africa and duplicate themselves at five times the normal rate. The goal of the project is to contend with the problem of hunger in the world.

Through this project, Dr Shoshan was responsible for saving hundreds of thousands of people in Africa from hunger. During the terror attack on Be'eri on October 7, Shoshan lost her husband Avshalom Haran and her sister and brother-in-law, Leilach and Terry (Evyatar) Kipnis. Shoshan was kidnapped to Gaza along with her daughter, her son-in-law, her grandchildren, and other family members. **Shoshan and most of her family were released, except her son-in-law, Tal Shoham, who is still held in Gaza** (as of the writing of this article), and we pray for his safe return along with all the captives. (From Hebrew University's Agriculture Faculty website)

סיפורה של ד"ר שושן הרן מקיבוץ בארי, שהייתה חטופה בעזה במלחמת חרבות ברזל יחד עם בני משפחתה ושבה אלינו בעסקת שבויים:

ד"ר שושן הרן היא אגרונומית שפיתחה פיתוח ישראלי בנגב המערבי של זן משובח של זרעים המתאימים לאדמת אפריקה ומכפילים את עצמם פי חמש במהירות. מטרת הפיתוח הייתה להתמודד עם בעיית הרעב בעולם.

בפיתוחה זה אחראית ד"ר שושן הרן להצלחתם מרעב של מאות אלפי בני אדם באפריקה.

במתקפת הטרור על בארי ב-7.10 איבדה שושן את בעלה אבשלום הרן ואת אחותה ובעלה לילך ותרי (אביתר) קיפניס. שושן נחטפה לעזה יחד עם בתה, חתנה ונכדיה ובני משפחה נוספים.

שושן ורוב בני משפחתה שוחררו מלבד חתנה טל שוהם שעדיין חטוף בעזה (נכון לכתיבת שורות אלה) ואנו מתפללים לשובו בשלום יחד עם שאר החטופים.

(מתוך אתר האוניברסיטה העברית, הפקולטה לחקלאות)

She will look at me kindly and wisely
as when a son returns home from the road
hug me to her with warm breath
Mother Earth.

She will say, "You are tired from the journey,
don't be afraid, I am dressing your wounds."
She will take me to her when I call her name,
Mother Earth.

She will look at me kindly and wisely,
she is so quiet and as always forgiving
hug me to her with warm breath,
Mother Earth.

היא תביט אלי טובה וחכמה
כמו בן השב הביתה מן הדרך
תחבק אותי אליה בנשימה חמה
אמא אדמה.

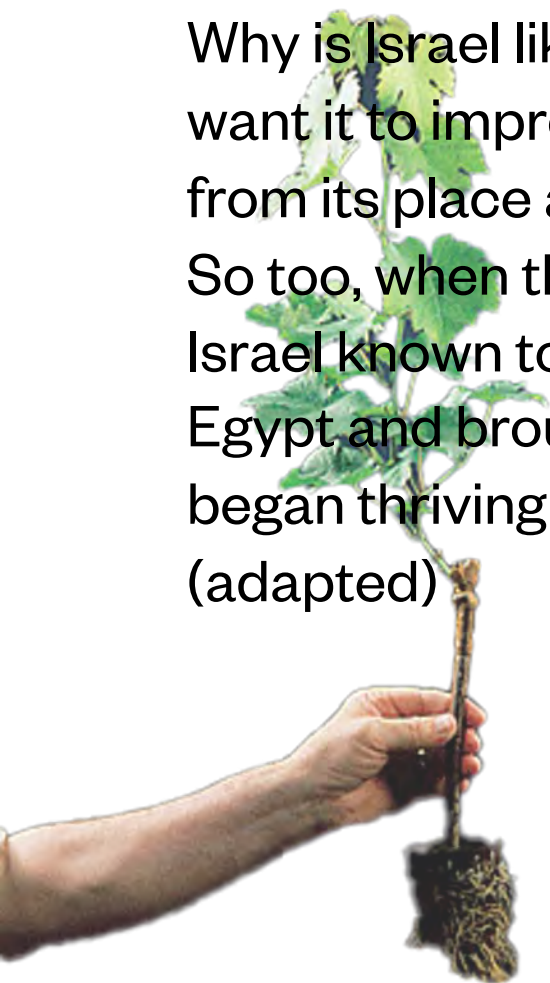
היא תגיד - "אתה עייף מן המסע
אל תפחד אני חובשת את פצעך"
היא תקח אותי אליה בשאקרא בשמה
אמא אדמה.

היא תביט אלי טובה וחכמה
היא שקטה כל כך וכמו תמיד סולחת
תחבק אותי אליה בנשימה חמה
אמא אדמה.

We pour the second cup of white wine (but we do not yet drink it!).

Why is Israel likened to a vine? When a vine's owners want it to improve, what do they do? They uproot it from its place and plant it elsewhere, and it improves. So too, when the Holy Blessed One sought to make Israel known to the world, God uprooted them from Egypt and brought them to the wilderness, and they began thriving there. Shemot Rabbah 44:1 Sefaria (adapted)

**נמזוג כוס שנייה – כוס מיץ ענבים –
תירוש (אך עדיין לא נשתה!)**

למה נמשלו ישראל לגפן? אלא מה
הגפן כשבעליה מבקשים שתשביח, מה
הם עושים? עוקרים אותה ממקומה
ושותלים אותה במקום אחר והיא
משבחת, כך כיוון שביקש הקב"ה
להודיע ישראל בעולם, מה עשה? עקרן
ממצרים והביאן למדבר והתחילו
מצליחים.
שמות רבה מ"ד א'

The Second Cup – Dedicated to the People of the Western Negev

We lift the second cup to encourage our brothers and sisters who have succeeded, who prospered and put down roots in the western Negev and there built homes, settlements, and magnificent communities. So too for our brothers and sisters who have succeeded, who prospered on the northern border, but who had to remove themselves from their homes due to the security situation. May the tribulations of those displaced strengthen and encourage them, their communities, and their families—and may they speedily merit to return to their homes in peace and security. May they be restored and renewed, and flourish once again in their towns and communities.

We drink the second cup—grape juice—to sweeten the temporary journeys of those who have been displaced.

We recite the blessing on fruit of trees – grapes or raisins.

Barukh atah Adonai, our God, sovereign of time and space, who creates the fruit of the tree.

Barukh atah Adonai eloheinu melekh ha-olam, borei peri eitz.

We eat the fruit of the vine, raisins, in alignment with the season.

נישא כוס שנייה לחיזוקם של אחינו ואחיותינו שהצליחו, שגשגו והיכו שורש במדבר הנגב המערבי ובנו שם בתים, יישובים וקהילות לתפארת וכן לאחינו ואחיותינו שהצליחו ושגשגו בגבול הצפון, ונאלצו להיעקר מביתם על רקע המצב הביטחוני. שניסיון הנדודים הזה יחזק וישביח אותם ואת קהילותיהם ומשפחותיהם, ויזכו לשוב במהרה לבתיהם בשלום וביטחון ולשקם ולהפריח מחדש את היישובים והקהילות.

נברך – בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.

נשתה כוס שנייה – תירוש מיץ ענבים

להמתיק למפונים מביתם את המעבר הזמני למקום אחר

בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הָעֵץ:

ונטעם מפרי הגפן בהתאם לעונה – צימוקים

The Prayer for the State of Israel – V'Ani Tefilati

May the One who blessed our patriarchs, Abraham, Isaac, and Jacob, and matriarchs, Sarah, Rebecca, Rachel, and Leah, bless the State of Israel and reveal the majesty of God's sovereignty on the earth that was sworn to us as an inheritance. We beseech You, Adonai, that Your kindness be with the leaders of the State, that they merit to build it and establish it in justice and mercy for all time.

Place in their hearts, and ours, love for our siblings, the community of Israel, wherever they are found; that we may all join into a community established to do Your will with a full heart. *Adonai Tzevaot*, God, sovereign of Israel, we beseech You to guard the soldiers of the Israel Defense Forces, to protect them from any trouble or distress, from any affliction or illness, and to send blessing and success to all the works of their hands. May they go forth in peace and return to their homes and their loved ones alive and at peace. May all the captives of Israel and the missing return to the embrace of their homes.

Avinu She-bashamayim, impart peace in the Land and eternal joy to all its inhabitants, as it is written: "And Jacob shall again have calm and quiet, with none to trouble him..." (Jeremiah 30:10). Speedily, in our days, may the verse be fulfilled: "Every family shall sit under its own vine and fig tree, with no one to disturb them; for it was *Adonai Tzevaot* who has spoken" (Micah 4:4). Spread Your sukkah of peace upon all those who dwell on Your land. May this be Your will, and let us say: Amen.

מִי שֶׁבֵרַךְ אֲבוֹתֵינוּ אֲבֹרָהֶם יִצְחָק וְיַעֲקֹב,
וְאִמּוֹתֵינוּ שָׂרָה רַבֵּקָה רָחֵל וְלֵאָה, הוּא יְבָרֵךְ
אֶת מְדִינַת יִשְׂרָאֵל, וְיַגְלֶה כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ עַל
הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאֲבוֹתֵינוּ לָתֵת לָנוּ. אָנָּה
ה', יְהִי חֲסִדְךָ עִם רֹאשֵׁי הַמְּדִינָה, שְׂיִזְכּוּ
לְבִנוּתָהּ וּלְבִסָּסָהּ בְּמִשְׁפָּט וּבְצֶדֶק מִעֲתָה וְעַד
עוֹלָם.

תֵּן בְּלִבָּם וּבְלִבֵּנוּ אֶהֱבֵת אַחֵינוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּכָל מְקוֹם שֶׁהֵם, שֶׁנַּעֲשֶׂה בָּלָנוּ אֶגְדָּה אַחַת
לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבֵּב שָׁלֵם. ה' צְבָאוֹת, אֵל
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, שָׁמֹר נָא עַל חֵילֵי צְבָא הַהֲגָנָה
לְיִשְׂרָאֵל וְהַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע
וּמַחֲלָה, וְשַׁלַּח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂי
יְדֵיהֶם: צֹאתָם לְשָׁלוֹם וּבּוֹאָם לְבִתְיָהֶם
וּלְיִקְרִייתָם לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם, וְשָׁבוּ כָּל שְׁבוּיֵי
יִשְׂרָאֵל וְנַעֲדָרְיוֹ לְחִיק בֵּיתָם.

אֲבִינוּ שֶׁבַשְׁמַיִם, שִׁים שָׁלוֹם בְּאֶרֶץ וּשְׁמַחַת
עוֹלָם לְכָל יוֹשְׁבֶיהָ, וְשֵׁב יַעֲקֹב וְשָׁקֵט וְשָׁנָן
וְאִין מַחְרִיד. וְיָקִים בָּנוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ מִקְרָא
שְׁכָתוֹב: וְיִשְׁבּוּ אִישׁ תַּחַת גִּפְנוֹ וְתַחַת תְּאֵנָתוֹ
וְאִין מַחְרִיד, כִּי פִי ה' צְבָאוֹת דָּבָר. וּפְרַשׁ סִכַּת
שְׁלוֹמְךָ עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵּבֵל אֶרֶץ, וְכֵן יְהִי
רְצוֹן, וְנֹאמַר: אָמֵן.

It is twice now that it has not bloomed, and the wind on the water
will spread a chilling silence on our hollow faces
There between the buds of the brook, in a forgotten hour
Our mossy memories are nestled on the walls.
Without grief, bending treetops, greying tufts spread
Where the beautiful, amidst the chirps of the herds.
Indulging themselves they will shiver when they wash in the stream
Ashamed, we will lower our eyes to the cool water.
No more moving, we look at the wind
How together with the water it breaks the rocks.
The fig brings forth her unripe fruit and the tired eagle
returns to its nest from the darkness of God's ways.
My hunters, like me, and like you, all your waters,
You scattered the flowers of our light to every shepherd.
We are not soaring birds, neither you nor I will reach to the height of the sky,
It just dawned on the ridge line upon which someone continues to walk,
From the wadi and the stone, to the ridges, to the winds.
Until, in the covering evening, he will return to you, tired,
With the lapping of rivulets, with the noise of the chasers by the shore.

לא נפרח בְּבֹר פְּעֻמִּים, וְהָרוּחַ עַל הַמַּיִם
יִפְאֵר דְּמָמָה צוֹנֶנֶת עַל פְּנֵינוּ הַחֲוֵרוֹת
שָׁמָּה בֵּין אֲבֵי הַנַּחַל, בְּשָׁעָה אַחַת נִשְׁכַּחַת
זְכוֹנוֹת אֶזוֹב שְׁלֵנוּ מִתְרַפְּקִים עַל הַקִּירוֹת.
בְּלִי תוֹגָה, בְּפוּפֵי צִמְרֵת, בְּלוֹרִיּוֹת שִׁיבָה נִבְדָּרֶת
בְּאֶשֶׁר יָפוֹת הַתֶּאֱרָ, בֵּין שְׁרִיקוֹת הָעֵדָרִים.
תִּפְנוּקֵי גֶזֶן יִרְטִיטוּ בְּלִכְתָּן לְרַחֵץ בְּזֶרֶם
נִכְלָמִים נִשְׁפִּיל עֵינֵינוּ אֶל הַמַּיִם הַקָּרִירִים.
לֹא נוֹסִיפָה עוֹד לָנוּעַ, מִשְׁתָּאִים נִבִּיט בְּרוּחַ
אֵיךְ הוּא יַחַד עִם הַמַּיִם מִפָּרְקִים אֶת הַסִּלְעִים.
תֵּאֲנֶה חֲנֻטָּה פְּגִיָּה וְהַנָּשֵׁר הַיָּגֵעַ
אֶל קֶנוֹ חֲזָר בַּחֲשֹׁךְ מִדֶּרֶכִּי הָאֱלֹהִים.
הַרְדּוּפִים שְׁלִי, כְּמוֹנִי, וְכִמּוֹךְ שְׁכָל יָמִיךְ,
אֶת פְּרִחֵי הָאוֹר שְׁלֵנוּ אֶת פְּזִרְתָּ לְכָל רוּעָה.
לֹא עוֹפוֹת מָרוֹם אֲנַחְנוּ, וְאֶל גְּבֵה הַשָּׁמַיִם,
גַּם אַתֶּם, גַּם אֲנַכִּי לֹא נִגִּיעַ בַּנֶּרְאָה.
רַק בָּהָר עַל קו הָרֶכֶס מִיִּשְׁהוּ מוֹסִיף לְלַכֵּת,
מִן הַיָּאֲדִי וְהָאֶבֶן, לְרֶכְסִים, אֶל הָרוֹחוֹת.
עַד אֲשֶׁר בִּכְסוֹת הָעֶרֶב, יַחֲזֹר נוֹגָה אֵלַיךְ,
עִם פְּכֻפּוֹךְ פְּלָגִים, עִם רַחֲשׁ הַרְדּוּפִים לִיד הַחוּף.

Unity, Diversity, and Abundance

As a byproduct of this awful war that surprised us on October 7th, we have merited to witness Am Yisrael in all its glory! Like the abundance of seeds in a pomegranate, we have experienced a popular effort in support of the campaign. Masses of volunteers for every need, an abundance of efforts that were established in no time at all—communal responsibility at its best!

Unity in *Am Israel* in all its diversity and expressions.

אחדות, גיוון ושפע:

Since the pomegranate is not in season (in Israel) we will drink pomegranate juice.

Barukh atah Adonai, our God, sovereign of time and space, whose word brings all things into being.

Barukh atah Adonai eloheinu melek ha-olam, she-hakol niyeh bidvaro.

לצד המלחמה הנוראה שהפגיעה אותנו בשבעה באוקטובר, זכינו גם לראות את עם ישראל בתפארתו! כשפע גרעיני הרימון – אנו חווים התגייסות המונית לטובת המערכה. המוני מתנדבים ומתנדבות לכל צורך, שפע של יוזמות שקמו ברגע. ערבות הדדית במיטבה!

אחדות ישראל על כל גווניו וביטוייו!

Dr. Laya Naor – Volunteering to Support Survivors

A Story about a Volunteer Enterprise for Mental Health Support for the Survivors of the Nova Festival, by Dr. Laya Naor

On the 8th of October I was thinking about those who had survived the Nova Festival and were now spread out all over the country. It was clear to me that they needed an immediate therapeutic response to begin to heal from the trauma. The next day we opened a healing center with forty volunteer caregivers in Beit Yitzhak.

When they asked me what I needed in order to get started I said: bean bag chairs, lot of bean bag chairs. I want to give the festival survivors a feeling of being at home, something soft. At first people came in with death clinging to them, they looked like shadows and their eyes were vacant. We understood that there was no sense in doing any verbal work with them, notwithstanding the fact that we had a staff of psychiatrists, psychologists, and social workers. We understood that in this situation the only approach that would work would be one that was integrative, that saw the connection of the body and the soul. We did not wait for them to come to us for the clinic. We embraced them.

A week later we moved to the Ronit Farm and we grew a lot. There is now a wide assortment of activities and treatments: conversations around a bonfire, ball games, art and drawing, acupuncture, psychological treatments, and more. The survivors choose what is right for them and at what intensity level each day.

We don't force anybody to do anything. Until now we have treated about 3500 people. Not just the survivors themselves, but their families and friends, and even bereaved parents. We have about 600 people on staff and they are all volunteers. On top of this, we have additional therapeutic complexes that have opened in light of October 7th in Jerusalem and in Eilat, as well as a mobile unit. (Excerpted and translated from YNET)

סיפור על מפעל התנדבות של סיוע נפשי לניצולי פסטיבל הנובה – ד"ר לייא נאור:

ב-8.10.23 חשבתי דווקא על שורדי המסיבה ברעים שמפוזרים בכל הארץ. היה לי ברור שהם חייבים מענה טיפולי מיידי כדי להחלים מהטראומה. למחרת פתחנו מרכז מרפא ראשון עם 40 מטפלים בהתנדבות בבית יצחק.

כששאלו אותי מה אני צריכה כדי להתחיל, אמרתי: פופים, הרבה פופים. רציתי לתת לשורדי המסיבה הרגשה של בית, של משהו רך. בהתחלה הגיעו אנשים שהמוות דבק בהם, הם נראו כמו צל ועיניהם היו חלולות. הבנו שלא ניתן לעשות איתם שום דבר ורבלי, אף שהיה לנו צוות של פסיכיאטרים, פסיכולוגים ועובדים סוציאליים. הבנו שבמקרה הזה תעבוד רק גישה אינטגרטיבית שרואה מכלול של גוף ונשמה. לא חיכינו שהם יבואו אלינו לקליניקה, חיבקנו אותם.

שבוע לאחר מכן עברנו לחוות רונית, וגדלנו מאוד. יש שם מגוון רחב של פעילויות וטיפולים: שיחות סביב המדורה, משחקי כדור, יצירה וציור, דיקור, טיפולים פסיכולוגיים ועוד. הניצולים בוחרים מה מתאים להם ובאיזו רמת עצימות בכל יום.

לא מכריחים אף אחד לעשות שום דבר. עד כה טופלו אצלנו כ-3,500 איש, לא רק הניצולים עצמם, אלא גם בני משפחותיהם, חבריהם ואפילו הורים שכולים. יש לנו כ-600 אנשי צוות, כולם בהתנדבות. מלבד זאת, יש לנו מתחמי מרפא נוספים שנפתחו בעקבות 7 באוקטובר, בירושלים, באילת וגם אחד נייד.

(מתוך כתבה שהתפרסמה ב-Ynet)

The Third Cup – Dedicated to the Unity of *Am Israel*

The third cup, half white wine and half red.

We fill the third cup in honor of the exciting unity that has been created here, for all of Am Yisrael and those who support it.

For the sake of the multitudes of perspectives, the different communities and strengths that we hope will continue to make their voices heard through collaboration and unity. *Am Yisrael Hai!*

כוס שלישית – חציה לבן וחציה אדום
נשתה כוס שלישית חציה לבן וחציה אדום –
נישא כוס שלישית למען האחדות המרגשת שנוצרה כאן,
למען כל עם ישראל וחיזוקו.
למען הגוונים השונים, הזרמים והכוחות השונים שימשיכו
להשמיע את קולם מתוך שותפות וייחודיות.
עם ישראל חי!

עוד לא תמו כל פלאיך / יורם טהרלב - Your Wonders are Not Yet Done

Our tiny country, our beautiful country,
a homeland without a robe, a barefooted homeland—
bring me in to your songs, beautiful bride,
open your door to me and I will come in and thank God.
In the shade of the forest trees, away from hot sun,
together we will strike roots to the heart of the earth,
to the wellsprings of light, to the wells of the abyss,
a homeland without compare and orphaned wanderers.

Your wonders are not yet done.
The seedling is not set.
My heart still beats with the night
and whispers to it softly:
You are mine, you are the one,
you are mine, mother and daughter,
you are mine, the smallest,
the little that remains.

We will hide the smell of the countryside in our clothes
In the bell of our hearts shall the flocks ring,
there was a calm silence
and a beautiful ray of light,
and toward its light, it walked with bare feet.
Your wonders are not yet done.

אַרְצֵנוּ הַקְטַנּוּת, אֶרְצֵנוּ הַיָּפָה
מוֹלֶדֶת בְּלִי כְתָנָה, מוֹלֶדֶת יַחְפָּה
קְבִלֵנִי אֶל שִׁירֶיךָ, כָּלָה יִפְהַפֶּיָּה
פִּתְחִי לִי שַׁעְרֶיךָ אָבוֹא בָּם אוֹדָה יְיָ.
בְּצֵל עֵצֵי הַחֹרֶשׁ, הָרַחֵק מֵאוֹר חֲמָה
יִחְדּוּ נֶכֶד פֶּה שָׁרֵשׁ אֶל לֵב הָאֲדָמָה
אֶל מַעֲיִנוֹת הַזֶּהָר, אֶל בְּאוֹרוֹת הַתֵּם
מוֹלֶדֶת לֹלָא תֵאָר וְצוּעֵנִי יְתוֹם.

עוֹד לֹא תִּמּוּ כָּל פְּלִאֶיךָ
עוֹד הַזְמֵר לוֹ שֵׁט
עוֹד לְבִי מִכָּה עִם לֵיךְ
וְלוֹחֵשׁ לוֹ בְּלֹאט:
אֶת לִי אֶת הָאֲחֻת
אֶת לִי אֶת, אִם וּבֵת
אֶת לִי אֶת הַמַּעַט
הַמַּעַט שְׂנוֹתֵר.

נְבִיאָה בְּבִגְדֵינוּ אֶת רִיחַ הַכִּפְרִים
בְּפַעֲמוֹן לִבֵּנוּ יִכּוּ הָעֲדָרִים,
יִשְׁנֶה דִמָּמָה רוֹגֶצֶת
וְקֶרֶן אוֹר יָפָה,
וְלֹאוֹרָה נִפְסָעָה בְּרִגְלֵי יַחְפָּה.
עוֹד לֹא תִּמּוּ כָּל פְּלִאֵיךְ...

ענף הזית - סמל השלום שאנו כל כך מייחלים
לבואו!

The Olive Branch - the symbol of peace that
we yet hope will come.

We now eat olives.

Rebbe Nachman of Breslov's Prayer for Peace

May it be Your will,
Holy One, our God, our ancestors' God,
that you erase war and bloodshed from the world
and in its place draw down
a great and glorious peace
so that nation shall not lift up sword against nation
neither shall they learn war any more.

Rather, may all the inhabitants of the earth
recognize and deeply know
this great truth:
that we have not come into this world
for strife and division
nor for hatred and rage,
nor provocation and bloodshed.

We have come here only
to encounter You,
eternally blessed One.

And so, founder
we ask your compassion upon us;
raise up, by us, what is written:

*I shall place peace upon the earth
and you shall lie down safe and undisturbed
and I shall banish evil beasts from the earth
and the sword shall not pass through your land.
but let justice come in waves like water
and righteousness flow like a river,
for the earth shall be full
of the knowledge of the Holy One
as the waters cover the sea.*

So may it be.
And we say:
Amen.

(Translation by Rabbi Deborah Silver. The
quotations are: Leviticus 26:6, Amos 5:24 and
Isaiah 11:9)

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּבְטֹל מִלְחָמוֹת
וְשִׁפְיָכוֹת דָּמִים מִן הָעוֹלָם. וְתִמְשִׁיךְ
שָׁלוֹם גָּדוֹל וְנִפְלָא בְּעוֹלָם, וְלֹא יֵשָׁא
גּוֹי אֶל גּוֹי חֶרֶב וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד
מִלְחָמָה, רַק יִכִּירוּ וַיִּדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי
תֵּבֵל הָאֲמֶת לְאֻמִּיתָהּ, אֲשֶׁר לֹא בָּאנוּ
לְזֶה הָעוֹלָם בְּשִׁבִּיל רִיב וּמַחְלֻקָּת
חֵס וְשָׁלוֹם, וְלֹא בְּשִׁבִּיל שִׁנְאָה וְקִנְאָה
וְקִנְטוֹר וְשִׁפְיָכוֹת דָּמִים חֵס וְשָׁלוֹם,
רַק בָּאנוּ לְעוֹלָם כְּדִי לְהַפִּיר וּלְדַעַת
אוֹתָךְ, תִּתְּפָרֶךְ לְנִצָּחַ.

A Dove with an Olive Branch by Thelma Eligon-Rose - יונה עם עלה של זית / תלמה אליגון-רוז

I have a picture in the house
of a dove with an olive branch
above it the disc of the sun
at her feet the war wounded
the dove of peace
on the swords of another nation,
a perfect picture
dreams in a frame.
A dove with an olive branch,
come out of the picture,
restore the faith
that peace will follow you.

I have a picture in the house
of a dove with an olive branch
and my child is wondering and asking:
tell me, what does she have in her mouth?

The dove of peace
heralds the end of war,
a perfect dove of peace within a frame.
A dove with an olive branch...
I have a picture in the house
of a dove with an olive branch.
It reminds me of the awakening and the retiring,
that outside the cypress has a raven on it.

The dove of peace does not hurry anywhere,
a dove tourist never staying anywhere.
A dove with an olive branch...
A dove with an olive branch hangs in my house.

יש לי תמונה בבית של יונה עם עלה של זית
מעליה גלגל החמה לרגליה פגעי מלחמה,
היונה של השלום על חרבותיה של אמה אחרת
תמונה משלמת חלומות בתוך מסגרת.

יונה עם עלה של זית
צאי מן התמונה
השיבי את האמונה
שהשלום יבוא בעקבותיה.

יש לי תמונה בבית של יונה עם עלה של זית
וילדי מתבונן ומקשה תגידי, מה יש לה בפיה?
היונה של השלום סוף מלחמה היא מבשרת,
יונה משלמת של שלום בתוך מסגרת.
יונה עם עלה של זית...

יש לי תמונה בבית של יונה עם עלה של זית
מזכירה לי השכם והערב שבחוץ על הברוש יש עורב.
היונה של השלום לאף מקום איננה ממקרת
יונה תירת לעולם אינה נשארת.
יונה עם עלה של זית...

יונה עם עלה של זית
תלויה אצלי בבית.

We now eat dates.

The days that are still ahead of us
Whether they be upright, whether they be bowed
May they be above us like date palms.
And we both sexes,
We will bless them,
And between the palms of our hands
Distant stars will guide their bow
to look at us from the midst of the night,
And we will not shy of being light in the day, in the day.
The days that are still ahead of us
And the darkness will bring wisdom to our nights,
And eye in our midst dripping soft tears of honey-in-milk,
And seven species, seven times counted
As they age our heart will ripen
The days that are yet to come...

הַיָּמִים שֶׁעוֹד נִכּוֹנֵנוּ לָנוּ
שִׁיְהִיו נִכּוֹנִים, שִׁיְהִיו רְכוּנִים
שִׁיְהִיו מַעְלֵינוּ כְּמוֹ כַּפּוֹת תְּמָרִים.

וְאֶנְחֵנוּ שְׁנֵי הַמִּינִים,
נְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם,
וּבֵין כַּפּוֹת יָדֵינוּ
יִדְרְכוּ קִשְׁתָּם כּוֹכָבִים רְחוֹקִים
לְהַבִּיט בָּנוּ מִתּוֹךְ הַלֵּילוֹת,
וְלֹא נִבּוֹשׁ לִהְיוֹת מוֹאָרִים בַּיָּמִים, בַּיָּמִים.
הַיָּמִים שֶׁעוֹד נִכּוֹנֵנוּ לָנוּ...

וְהָאֶפְלָה תָּבִיא תְּבוּנָה אֶל לֵילוֹתֵינוּ,
וְעֵין תִּהְיֶה בָּנוּ זָבֹת דְּמָעוֹת רַכּוֹת שֶׁל דְּבֶשׁ-
בְּחֶלֶב,
וְשִׁבְעָה מִינִים, פִּי שִׁבְעָה מוֹנִים
בְּבִגְרוֹתוֹ יִבְשִׁיל לִבָּנוּ.
הַיָּמִים שֶׁעוֹד נִכּוֹנֵנוּ לָנוּ...

The Fourth Cup – Dedicated to Israel's Soldiers and Defense Forces

We pour the 4th cup

Your stately form is like the palm (song of songs 7:8)

We lift the 4th cup in hopes for the success of the IDF Soldiers, and the members of the Security Forces who represent us and help our nation hold its head high as a nation that fights for its freedom and values. We lift this cup for the sake of their return home in peace, in health and whole of body and mind/

We drink the 4th cup.

נמזוג כוס רביעית של יין אדום

"זאת קומתך דמתה לתמר" (שיר השירים ז ח) – בפונט כחול תנכי

נישא כוס רביעית למען הצלחת חיילי וחיילות צה"ל וכל כוחות הביטחון הזוקפים את קומתנו כעם הנלחם על חירותו ועל ערכיו, ולמען חזרתם הביתה בשלום ובבריאות הגוף והנפש!

נשתה כוס רביעית – כולה יין אדום

Prayer for the Israeli Defense and Security Forces

He Who blessed our patriarchs Abraham, Isaac and Jacob – and matriarchs, Sarah, Rivkah, Rachel and Leah, bless the members of the Israel Defense Forces, the Members of the Security Forces, who stand guard over our land and the cities of our God from the border of the Lebanon to the desert of Egypt, and from the Great Sea unto the approach of the Aravah, on the land, in the air, and on the sea.

May Adonai cause the enemies who rise up against us to be struck down before them. May the Blessed Holy One, preserve and rescue our soldiers from every trouble and distress and from every plague and illness, and may He send blessing and success in their every endeavor.

May He lead our enemies under their sway and may He grant them salvation and crown them with victory. And may there be fulfilled for them the verse: For it is Adonai, your God, Who goes with you to battle your enemies for you to save you. Now let us respond: Amen. (Adapted Translation)

תפילה לשלום חיילי וחיילות צה"ל וכוחות הביטחון
מִי שֶׁבֵרַךְ אֲבוֹתֵינוּ אֲבִרָהִם יִצְחָק וְיַעֲקֹב,
וְאִמּוֹתֵינוּ שָׂרָה רִבְקָה רָחֵל וְלֵאָה
הוּא יְבָרֶךְ אֶת חֲיָלֵי וְחַיִּילוֹת צָבָא הַהִגָּנָה לְיִשְׂרָאֵל
וְאֲנָשֵׁי וּנְשׁוֹת כְּחוֹת הַבִּטָּחוֹן,
הָעוֹמְדִים עַל מִשְׁמַר אֶרְצֵנוּ וְעָרֵי אֱלֹהֵינוּ,
מִגְבוֹל הַלְּבָנוֹן וְעַד מִדְבַּר מִצְרַיִם,
וּמִן הַיָּם הַגָּדוֹל עַד לְבוֹא הָעֶרְבָה
וּבְכָל מְקוֹם שָׁהֵם,
בְּיָבֶשֶׁה בָּאֵוִיר וּבַיָּם.

יִתֵּן ה' אֶת אוֹיְבֵינוּ הַקָּמִים עָלֵינוּ
נִגָּפִים לַפְּנִיָּהם!
הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יִשְׁמַר וְיִצִּיל אֶת חֲיָלֵינוּ
מִכָּל צָרָה וְצוּקָה,
וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה,
וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצָּלָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵיהֶם.
יַדְבֵּר שׁוֹנְאֵינוּ תַּחְתִּיהֶם,
וְיַעֲטֶרם בְּכֶתֶר יְשׁוּעָה וּבַעֲטָרַת נִצָּחוֹן.
וְיִקְיָם בָּהֶם הַכָּתוּב (דברים כ, ד):
"כִּי ה' אֱלֹהֵיכֶם הֵהָלֵךְ עִמָּכֶם,
לְהִלָּחֵם לָכֶם עִם אוֹיְבֵיכֶם
לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם."
וְנֹאמַר: "אָמֵן".

Final Blessing on Consumption of Wine, Fruit and Grains

Barukh atah ADONAI, our God, sovereign of time and space, for the vine and for its fruit, and for the tree and for its fruit, and for the nourishment and for sustenance, for the earth's bounty and for the delightful, good, and spacious land that You gave to our ancestors, that they might eat of its produce and find satisfaction in its goodly yield. Have mercy, ADONAI our God, on Your city, Jerusalem; Zion, where Your glory dwells; and for Your Temple. Rebuild Jerusalem, the holy city, swiftly, in our day; bring us to it, that we may rejoice in its restoration; then, eating of the land's good fruit and satisfied with its goodness, we shall bless You in holiness and purity.

Surely, You, ADONAI, are good and bestow goodness on all, and so we thank You for the land and for the vine and for its fruit and for the tree and for its fruit and for nourishment and for sustenance.

Barukh atah ADONAI, for the vine and for its fruit and for the tree and for its fruit on and for nourishment and for sustenance. (Adapted from Lev Shalem.)

נברך ברכה אחרונה – על המחייה.

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם.

על המחיה ועל הפלפלה

על העץ ועל פרי העץ

על הגפן ועל פרי הגפן

ועל תנובת השדה ועל ארץ חמדה טובה ורחבה שרצית והנחלת
לאבותינו לאכול מפריה ולשבוע מטובה. רחם (נא) ה' אלהינו על
ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל ציון משכן בבודך. ועל מזבחתך.
ועל היכלך. ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו. והעלנו
לתוכה. ושמחנו בבנינה ונאכל מפריה ונשבוע מטובה ונברכה עליה
בקדשה ובטהרה.

כי אתה ה' טוב ומטיב לכל ונודה לך על הארץ

ועל המחיה.

ועל הפרות.

ועל פרי הגפן.

ברוך אתה ה', על הארץ

ועל המחיה.

ועל הפרות.

ועל פרי הגפן

יום זה מפינו / ר' משה חלואה

יום זה מפינו אל יִשְׁבֶּת אֶפְצָחָהּ בּוֹ שִׁירִים וְרִנָּנוֹת
גָּדוֹל הוּא לָנוּ יוֹם ט"ו בְּשִׁבְט־רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאֵילָנוֹת

מִפְרוֹת הָאָרֶץ אֲבַחְרָה לְבָרֶךְ עֲלֵיהֶם בְּמוֹרָא
לְהַצִּילֵם הָאֵל מִצָּרָה וְגַם מִכָּל מִינֵי פְרַעֲנוֹת

שִׁבְעַת הוֹד אֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ מְטוֹבָה תִּמְלֵא גְבוּלוֹ
יִשְׁבְּעוּ עַנְוִים וַיֹּאכְלוּ מִגִּדִּים וּפְרֵי מַעֲדָנוֹת

הַשָּׁנָה הַזֹּאת חֵישׁ תַּעֲשֶׂר אָכֹל וְשִׁבְעַת וְהוֹתֵר
וּבִצֵּל כִּנְפֶּה אֶסְתֵּר אֲשֶׁר לְמִנוּחוֹת שְׁאֲנָנוֹת

חֲטִים וְשִׁעוּרִים גַּם גִּפְנִים תֵּאֲנִים זֵיתִים וְרִמּוֹנִים
יִהְיוּ דְשָׁנִים רַעֲנָנִים וּמִכָּל טוֹב יִהְיוּ מִבְּנוֹת